

Obletnica Vodnikove domačije

V prostorih VODNIKOVE DOMAČIJE se nahaja Knjižnica Šiška oz. njen oddelek za pionirje. V treh prostorih je prikazana literarna zgodovina od Brižinskih spomenikov do baroka ter čas Valentina Vodnika in njegovih sodobnikov.

Vodnikova domačija želi postati in biti osrednja kulturna hiša, v kateri bi se shajali kulturni delavci vseh zvrsti, predvsem pa hiša, v kateri se vedno kaj zanimivega dogaja in priteguje pozornost Šiškarjev in Ljubljancev. Želi-

mo, da si stalno literarno zbirko pod vodstvom slavistov ogledajo vsi slovenski ne le ljubljanski osnovnošolci, srednješolci in visokošolci vsaj literarnih ved. Želimo, da si likovne razstave ogleda čim več ljubiteljev lepih umetnosti.

V dneh od 3. februarja — rojstnega dneva Valentina Vodnika do 10. februarja 1989 bomo proslavili mali 5-letni jubilej z vrsto prireditev v Vodnikovi domačiji. Na prireditvah bodo nastopali poklicni igralci, instrumentalisti in literati pa tudi naši amaterski kulturni ustvarjalci, zbori in skupine. V programu bodo tudi sodelovale najboljše solske kulturno umetniške skupine.

Podroben pregled prireditev po dnevih bomo objavili na plakatih oz. obvestilih v javnih sporočilnih sredstvih.

Vabimo prebivalce Šiške in Ljubljane, da v navedenih dneh obiščete posamezne predstave v VODNIKOVI DOMAČIJI.

Majda LENIČ

Dan šole na SŠTS Franca Leskoška-Luke

9. decembra smo učenci in učitelji litostrojske Srednje šole tehniških strok slavili dan šole. Ta dan je tudi rojstni dan Franca Leskoška-Luke, po katerem nosi šola ime. Vsako leto zato pripravimo pester kulturni program, namesto običajnega pouka pa organiziramo kulturni dan. Letošnji dan šole je bil še posebej zanimiv.

V šolski kinodvorani smo pripravili prireditev, katere so se udeležili predstavniki Zavoda za šolstvo — organizacijske enote Ljubljana, Izobraževalne skupnosti za strojništvo in metalurgijo, predstavniki družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Litostroja ter vodstva posameznih tozdov, predstavniki Iskre in drugi.

Najprej je v dvorani iz mladih grl zadonela pesem NAPREJ, s katero se je prvič predstavljal naš novo ustanovljeni pevski zbor. Prisotne je pozdravil ravnatelj šole tov. Anton ZUPANČIČ, dipl. ing. in med drugim dejal, da je Litostrojska šola poznana po dobrih pogojih vzgojnoizobraževalnega dela, po dobri tehnični opremljenosti.

Pevci bi si želeli še več sodelovanja s pihalnim orkestrom Litostroja. Tako je bil v lasnkem in letošnjem letu izveden koncert, v katerem je sodeloval pevski zbor in pihalni orkester Litostroja. Kljub eni skromni skupni vaji sta koncerta uspela.

V zadnjem času se kadrovskim težavam pridružujejo tudi finančne, ki predvsem vplivajo na pogostost nastopov. Zgodi se celo tako, da zbor nima denarja za prevoz na kraj koncerta in potem pevci z lastnimi prevozi rešujejo nastali problem.

Ob 15-letnici pevskega zbora Litostroja si pevci žele izvesti celovečerni koncert v neposredni bližini DO, ki bi ga kasneje ponovili še v krajih, od koder se vozijo delavci Litostroja. Predvidevajo sodelovanje na srečanju pevskih zborov v občini Šiška, pevskih zborov SOZD ZPS in na srečanju v Šentvidu pri Stični.

Mešani pevski zbor v letu predvideva še pet celovečernih samostojnih koncertov v različnih krajih po vsej Sloveniji.

Milan PIRKER

stavo Proizvodnja preoblikovalne tehnologije v Litostroju, ki smo jo pripravili skupaj s tozdom PPO.

Za obiskovalce je bila ta dan odprta tudi učilnica za pouk CNC tehnologije z računalniško vodenimi strožnicami in rezkalnimi stroji, prostor poleg nje pa pravkar opremljamo z novimi proizvodnimi računalniško vodenimi stroji avstrijske firme EMCO.

Najpomembnejša pridobitev šole pa je bila novoopremljena učilnica za pouk osnove regulacije in krmiljenja. Učitelj ing. Borut Bruk nam je razkazal nove učne komplete za izvedbo vaj in demonstriral njihovo delovanje. Učenci se bodo ob takih učnih pripomočkih lahko zares veliko naučili.

Kulturni dan za učence pa je tudi izven šole potekal zelo živo. Učenci tretjih letnikov so poslušali predavanje o Kitajski, sprenljano z več kot 400 barvnimi diapozitivi. Učenci četrtil letnikov so to dopoldne preživel v Centralni tehniški knjižnici, kjer so jim tamkajšnji uslužbenci pokazali način dela, iskanja knjig in podatkov in seveda bogata knjižni fond strokovne literature. Učenci drugih letnikov so imeli v jedilnici doma šole srečanje s pesnico in igralko Milo Kačičevo. Sestinsedemdesletna umetnica je prebrala nekaj svojih pesmi, zapela song iz Brechtove Beraške opere, nato pa pripovedovala o svojem življenju in delu.

Učenci prvega letnika pa so si v Drami ogledali gledališko predstavo Bertolda Brechta Gospod Puntila in njegov hlapec Matti. Tako se je zaključil resnično bogat dan naše šole. Ne bi bil takšen, če učenci in učitelji ne bi vanj vložili veliko truda in ljubezni. Vsaka prizadevanja rodijo rezultate in upamo, da bo ta dan po uspešni izvedbi ostal vsem še dolgo v spominu.

prof. Vesna TOMC-LAMUT

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Govorna vzgoja otroka

Lani smo že pisali o razvoju govora, o mejnikih v govornem razvoju. V tej številki pa bi spregovorili o govorni vzgoji.

Starši se pogosto sprašujejo, kako govoriti z otrokom, da se bo njegov govor čim bolj in pravilneje razvijal. Ob priložnosti boste otroku morda podarili knjigo ali slikanico. Kako z otrokom brati in mu pripovedovati pravljice?

Vsi vemo, da se temelji govora gradijo že v prvem letu otrokovega življenja. Govor se razvija na različnih osnovah (dozorevanje, čustvovanje, umske sposobnosti, otrokovo okolje, dom, družina, vrtec. . .). Na otrokov govor pa vpliva tudi doživljanje in čustvovanje otroka v odnosu z drugimi ljudmi.

Učenje govora je pravzaprav zelo podobno učenju plazenja, sedenja, kako napraviti prvi korak, hoditi. Otroku mora obvladati ovi. Pomembno je, da otrok uspeva v stvareh, ki nimajo direktne zveze z govorom, šele potem se lahko nauči govoriti.

Dojenček govori na različne načine, govori s svojimi telesom in usti. Izteguje roke, noge in dela druge gibe, ki imajo svoj pomen. S kretnjami rok skuša povedati svoje želje. Tako se uči, da so kretnje lahko zelo koristne za sporazumevanje. Najpomembnejši dejavnik v tem obdobju so otrokovi starši in njihovo pravilno reagiranje na otrokovo „govorico“.

Izkušnje nam povedo, da otroci, ki ne dobijo dovolj matrine nežnosti in pozornosti bolj zaostajajo v razvoju.

Sčasoma, s posnemanjem, začne otrok počasi popravljati pomanjkljivosti svojega izražanja, začno se pojavljati prave nepopadne besede. Vendar pa tega obdobja ne smemo prehitevati. Ne silimo v otroka naj ponavlja za nami besedo, naj že reče AVTO ali MAMA. . . . Otroku bo sam dozorel. Pomembno je, da damo otroku čas. Govor se ne razvija enako hitro pri vseh otrocih. Tudi med zdravimi otroki so razlike, vendar pa o kasnitvi govorimo šele tedaj, če je razlika med govorom, predvidenim za otrokovo starost in dejanskim stanjem govora približno šest mesecev.

Otrokove prve korake in njegove prve besede imajo v vsaki družini po vsem svetu za pomemben znak v otrokovem razvoju.

Vendar pa učenje hoje in govora niso iste stvari, za govor je potrebno mnogo več. Prve besede so samo prvi kamenček v razvoju govora. Velik napredek je tedaj, ko otrok prične sestavljati posamezne besede, vezati eno z drugo. Pri tem povezovanju pa je otroku potrebna moč. Starši naj z otrokom govorijo, ko ga previjajo, medtem, ko ga hranijo, ko so z njim na prehodu.

Skupaj naj poslušajo ropot avtomobila, letala, motorja. . . . Otroku naj razlikuje te zvoke. Starši naj mu nudijo čim več čutnih vtisov (vid, sluh, vonj). Zelo pomembno je, da starši govorijo z otrokom dovolj počasi, da ne uporabljajo pomanjševalnic in tujk. Starši naj uporabljajo v pogovoru z otrokom kratke in razumljive stavke. Otroku moramo dati dovolj časa, da uvidi smisel povezovanja besed v stavke. Vse to naj poteka v vedrem in sproščnem vzdušju. To so kritični meseci in leta. V nobenem obdobju ne potrebuje otrok toliko pomoči kot prav v tem. Ni potrebno, da bi bili starši mojštri v govornem izražanju, tu ni načrtnega učenja. Vse kar otrok potrebuje za učenje govora so primerne priložnosti za govor, dober govorni model in ljubezen. Otroci se sami želijo učiti. Starši naj kasneje pripovedujejo otroku zgodbe in pravljice. Lahko mu tudi berejo. Otroku naj med branjem sedi v vašem naročju. Otroku pripovedujemo in opisujemo slike s preprostimi besedami, omogočimo mu, da nas prekinja, naj tudi on govori.

Pomembno je, da otrok čuti, da ga želimo poslušati. Otroku pomagamo s tem, da odgovarjamo na njegova vprašanja, da mu razložimo neznane besede.

Otroci med tretjim in četrtil letom zelo veliko govorijo, včasih nenehno eno in isto stvar. To je njihovo igranje, ki pogosto ne zahteva odgovora. Kadar pa otrok nekaj vpraša ali nekaj sporoča, mu moramo odgovoriti. Če bodo starši na vse to pozorni, bodo otroku zelo veliko pomagali pri razvoju govora.

Irena PAKIŽ — logoped

Dragi bralci!

Pišite nam, vsaka pobuda oziroma vaše izkušnje nam bodo dobrodošle na naslov: ZDRAVSTVENI DOM LJUBLJANA-ŠIŠKA Služba za zdravstveno varstvo otrok Mentalno-higienski oddelek, Derčeva 5, Ljubljana ali

15. let pevskega zbora LITOSTROJ

Pred petnajstimi leti so litostrojski pevci začeli z rednimi vajami in že po slabem letu dela so javno nastopali.

V letu 1976 pa je Moški pevski zbor Litostroja že prejel prvo priznanje za svoje delo.

Istega leta so pevci tudi prepevali ob 1. maju v Poreču delavcem SOZD-a Združenji proizvajalci strojne opreme. Prvič pa so tega leta sodelovali na srečanju pevskih zborov občine Šiška in prvič na srečanju pevskih zborov v Šentvidu pri Stični. V letu 1977 je z delom prenehala prvi pevovalca Andrej Rupnik, ki je skupaj s pevski tovarišici Šejnovičem, Oprešnikom, Janežičem, Polajžarjem, Bašičem, Rihtarjem in še drugimi postavil temelje za nadaljnje delo. Jeseni 1977. leta je umetniško vodstvo zbora prevzel Primož Cedilnik, in zbor še vedno uspešno vodi. Z njegovo izredno ljubeznijo do glasbe, pretanjnim poslušanjem, sposobnostjo, idejami, voljo in trudom je zbor postal vse uspešnejši. V letu 1977 se moškemu pevkemu zboru pridružijo še pevke, ki so sprva samo litostrojske in zbor se je preoblikoval v Mešani pevski zbor Litostroja. Kljub kadrovskim težavam v zboru, je ljubezen do petja in izredna prizadevanost članov zbora vodila k uspehom. Ker je bilo litostrojskih pevk malo je zbor povabil k sodelovanju tudi pevke iz drugih delovnih organizacij. Leta 1978 je zbor štel 50 pevcev in delo je lepo napredovalo.

Zbor je nastopal na revijah doma, na proslavah v delovni organizaciji in krajevni skupnosti imel koncert v Milevkem in v Črvenju na Češkoslovaškem, 1980 je zbor prepeval tudi v kulturnem domu splitske ladjedelnice in v dvorani Tivoli ob dnevu kovinarjev Jugoslavije. Leta 1981 je bilo za pevce izredno uspešno saj je mešani pevski zbor izvedel svoj prvi celovečerni samostojni koncert v prostorih osnovne šole Hinka Smrekarja. Peli so na osrednji proslavi ob obletnici osvobodilne fronte v Cankarjevem domu in slovensko pesem prenesli celo v Makedonijo, v Kavadarce in Tetovo. Vesele nad uspehi je skalo spoznanje, kako je vse minljivo in z bolečino v srcu so se tega leta pevci poslovlili od tov. Janeza Orešnika, ki je bil velik ljubitelj zbora in njegov kronist.

Leta 1986 so pevci doživeli še en hud udarec, ko je po kratki bolezni umrl zagnani in prizadevni pevec ter predsednik zbora v letu 1978 tov. Jože PIVK. Iz vrst zbora so odšli tudi pevci in pevke, ki jim je zdravje preprečilo nadaljnje sodelovanje in vsi člani zbora

so bili in so še ob vsakem takem odhodu žalostni. Vez med temi pevci pa ni pretrgana, saj so še vedno člani zbora in srca in misli in prisostvujejo vsakemu koncertu in nastopu. Po letu 1981 je kljub kadrovskim težavam uspešno deloval in gostoval drugje na Češkoslovaškem. Koncertno izvedbo programa je podal v Kraljevi in tudi v Tjentištu v Bosni je slovenska pesem zaplavala med grobovi padlih borcev.

Kdo je kriv za preveliko obremenjenost osnovnošolskih otrok?

Vedno pogosteje se soočamo s problemom, zakaj so osnovnošolci tako obremenjeni ali celo preobremenjeni. Zanima nas tudi, kateri otroci. Po uspehu boljši učenci, srednji ali slabši? Boljši sposobnejši učenci — največkrat odličnjaki — so velikokrat preobremenjeni. Zagotovo poleg rednega in dodatnega pouka obiskujejo kar nekaj interesnih dejavnosti: učenje tujih jezikov, glasbeno šolo, športne aktivnosti, bralno značko. . . Največkrat jih v preveliko število krožkov silijo preveč ambiciozni starši, ki od svojih otrok pričakujejo prevelike uspehe. Otroku pa ne more biti na vseh področjih uspešen oz. najboljši! O prostem času pri takem učencu ne moremo govoriti. Po drugi strani pa poudarjamo, kako je nujno potrebno, da ima čim več časa za sprostitve. Za otrokovo zdravje je to škodljivo, prav tako za razvoj osebnosti.

Tudi učencem, ki se sicer kar dobro učijo, a vse doseže le z ogromno truda in vložene energije, bo teže našel kaj časa zase. Da bi se vključil v kakšen krožek, je dostikrat nemogoče, saj mora skoraj ves čas po pouku posvetiti učenju. Neuspešnim učencem pa starši večkrat prepovejo, da bi se vključevali v dodatne aktivnosti. To pa ni vedno dobro! V življenju naših osnovnošolcev bi se moralo marsikaj spremeniti. Preprečiti bi morali prekomerno obremenitve, ki si jih nalagajo (ali jim jih vsiljujejo starši ali celo nekateri učitelji). Še vedno pa je ogromno otrok, ki v prostem času ne vedo, kaj početi!

Vladimira Rejc

Ostrovharjevo srečanje 1988

V letošnjem novembru smo že sedmič pripravili OSTROVRHARJEVO SREČANJE, ki je vsakoletna kulturna akcija Občinske kulturne skupnosti in Zveze kulturnih organizacij Šiška poimenovana po partizanskem komandantu borcu in pesniku Otonu Vrhuncu — Blažu Ostrovharju, doma iz Pirmič.

V prireditvah Ostrovharjevih dni lahko enakovredno sodelujejo ljubiteljske in poklicne kulturne skupine in posamezniki naše občine, Ljubljane, širše Slovenije ter prijateljskih in pobratenih občin, pa tudi zamejstva.

V umetniškem pogledu Ostrovharjevo srečanje vzpodbujajo nova izpovedna iskanja, predstavljajo najboljše kulturne stvaritve minulega leta in povezujejo umetniška prizadevanja ljubiteljskih in poklicnih kulturno umetniških društev, skupin, organizacij ter posameznikov.

Tako smo v programu letošnjega srečanja vključili najboljše predstave, koncerte, koreografije in druge nastope naših kulturno umetniških društev, skupin in posameznih kulturnih ustvarjalcev in jih dopolnili s predstavitvijo knjige Slavka KRUŠNIKA in z dvema razstavama: v Medvodah „Medvode na starih razglednicah“ in v Sori slike EX TEMPORE Sora.

V Vodnikovi domačiji je imela nad vse zanimiv večer šansonov pod naslovom „Oblaki so rdeči“ igralka Jerca MRZEL. Kljub temu, da smo

kazala farso Komisija za samomere.

Zaključna prireditev Ostrovharjevega srečanja 88 je bila pred praznikom 29. novembra, v domu krajanov Zg. Šiška. Folklorna skupina Emona je predstavila vrsto slovenskih ljudskih plesov ob spremljavi njihovega narodnega orkestra. Ob tej priložnosti smo podelili Ostrovharjev kipec za leto 1988 znanemu in priznanemu šišenskem lutkarju in vodji lutkovnega gledališča Jože Pengov v Dravljah tov. Zdenku MAJARONU. Žal je bil obisk tudi na tej prireditvi slab, ker je bilo isti dan še nekaj krajevnih prireditev v počastitev praznika. V prihodnje se moramo pravočasno dogovoriti, da združimo programe bližnjih krajevnih skupnosti. Vsekakor pa je treba najresneje razmišljati o dejstvu, da krajanji v skoraj vseh okoljih vse preslabo obiskujejo kulturne prireditve. V vsako prireditev je vloženo mnogo truda, prizadevanosti, kulturno umetniškega žara in nenazadnje finančnih sredstev, pa zato moramo stremeti k temu, da bodo prireditve čim bolj obiskane. In nenazadnje, tudi v teh ne prav ljubeznivih časih, bi nam naj vsak kultura lepšala vsakdan.

Majda LENIČ